

Fagligt kan det være svært at vurdere, hvad barnet kan magte i starten både pga. den sproglige barriere, anderledes og afbrudt skolegang samt emotionel bearbejdning, som tager tid og energi. Det kan derfor tage længere tid og mange flere observationer end normalt, før man har et indtryk af barnets faglige niveau og færdigheder.

Generelt anbefales det, at man bruger sine kolleger i refleksion om arbejdet med børnene, og får supervision. Det er også vigtigt, at man inddrager PPR eller andre, hvis man vurderer, at der skal tilføres mere viden eller indsats omkring barnet.

SAMARBEJDE MELLEM SKOLE OG HJEM

Uanset hvordan barnet reagerer, er det vigtigt at have tæt dialog og samarbejde mellem skole og hjem. Det kan være nødvendigt at bruge tolk.

Forældresamarbejde kan være en udfordring, der kræver tålmodighed og fleksibilitet. Derfor er det vigtigt at afsætte god tid til dette arbejde. Forældre er ikke altid vant til at opsøge hjælp uden for familien og det private netværk, og vil måske ikke tage initiativ til at tale om evt. mistrivsel hos deres børn. Da deres private netværk som regel er reduceret i kraft af flugten, og de samtidig er i tilpasningsfasen, kan der være endnu mere brug for at invitere til samtale i starten.

Som lærer eller pædagog kan man komme til at være mere tilbageholdende, end man normalt er, fordi der er tale om en familie fra en anden kultur, og/eller fordi familien har en flugthistorie. Det er godt at have samme tilgang til både barnet og forældrene, som man ville have til enhver anden ny elev i klassen - vise interesse, spørge ind og sætte sig lidt ind i den enkelte familie.

Børn er meget tilpasningsdygtige og kan have tendens til at skjule reaktioner/symptomer på mistrivsel, også for at tage hensyn til forældrene og skåne dem mod yderligere belastning. Det er derfor særligt vigtigt, at professionelle tør at spørge til barnets trivsel, og at de reagerer i forhold til den, fordi det

ikke nødvendigvis er åbenlyst for forældrene, hvordan børnene har det.

Forældre vil ofte være påvirkede af samme belastende oplevelser som børnene. Som lærer og pædagog er man en del af hverdagen, og som regel den der har den tætteste kontakt til familien. Der kan være brug for, at man i den rolle er opmærksom på, hvordan hele familien har det, og at man tilbyder støtte og hjælp til at inddrage andre i samarbejdet, hvis der er behov for det.

Enkle huskeregler til arbejdet med flygtningebørn:

- Husk at spørge forældrene om barnet og familien.
- Husk at det tager tid og kræver ro og tålmodighed, før reaktioner på belastning aftager.
- Husk at flygtningebørn ofte oplever sorg og afsavn og kan have behov for f.eks. at tale om det og tegne det for at mindes de mennesker, de savner.
- Husk at bruge dine kolleger og andre samarbejdspartnere til sparring.

RØDE KORS

Hvis du vil vide mere:

Røde Kors' psykiologienheds børnesektion -
tlf. 3527 8709
www.rodekors.dk/det-goer-vi/asyl
www.traume.dk
www.flygtning.dk/danmark/center-for-udsatte-flygtninge

REAKTIONER HOS FLYGTNINGEBØRN

INFORMATION TIL
PRAKTIKERE I
KOMMUNERNE

KÆRE LÆSER

Røde Kors har siden 1984 arbejdet for at tilbyde asylansøgere en tryk, meningsfuld og værdig hverdag, mens de venter på en afgørelse af deres asylsag.

Asylansøgere, som får opholdstilladelse, genfinder typisk roen og er optimistiske, når de kan se frem til et nyt liv i Danmark.

Vi ved, at starten alligevel er svær for mange. Særligt børn, som har gennemlevet krig og flugt, kan reagere på disse oplevelser.

Vi har lang erfaring med arbejdet med flygtningebørn. Den erfaring vil vi meget gerne stille til rådighed og dele med alle jer, der i kommuner, institutioner og skoler, møder flygtningebørn og deres familier.

Venlig hilsen

Anne la Cour
Asylchef - Røde Kors

OM AT FLYGTE

Flygtningefamilier, som kommer til Danmark har meget forskellige baggrunde, men de deler en række vilkår.

De kommer fra områder med krig, organiseret vold eller totaltært styre. Deres tilværelse har i en periode været præget af fare, uro, usikkerhed og frygt. Selve flugten er karakteriseret ved usikkerhed og uvished.

Det er en stor omstilling at komme til et nyt land som flygtning. Som voksen har man f.eks. ikke længere sit arbejde eller samme sociale status, og både sprog og kultur er ukendt. Det påvirker identiteten, og flygtninge kendetegnes ofte ved, at de:

- har gennemlevet ekstreme forhold,
- er præget af tab og afsavn,

- oplever en fundamentalt ændret livssituation og skal agere i en ny sproglig og kulturel ramme.

FLYGTNINGEBØRNS REAKTIONER PÅ BELASTNING

Alle børn reagerer på belastningssituationer. Reaktionerne kan være forbigående, længer varende eller opstå med forsinkelse. F.eks. kan børn, der i en periode ser ud til at have det godt, pludselig få det dårligt og vise tegn på mistrivsel.

I mødet med flygtningebørn er det godt at være særligt opmærksom på disse belastningsreaktioner:

- Søvnproblemer - f.eks. indsovningsvanskeligheder, hyppig opvågning og mareridt.
- Fysiske gener uden at er tale om somatiske sygdomme - f.eks. hovedpine, ondt i hjertet, mave- og tarmsforstyrrelser, stive/ømmelige muskler, panikanfald, manglende appetit og vækst, hyperaktivitet og uro.
- Social tilbagetrækning og undgåelsesadfærd - f.eks. hvor barnet har svært ved at skabe social kontakt.
- Angst - f.eks. at mindre børn kan blive klæbende og krævende og kan have svært ved adskillelse sig fra forældrene, mens andre børn kan afvise kontakt med voksne.
- Koncentrations- og hukommelsesbesvær - f.eks. problemer med at fastholde opmærksomhed, erindringer der afbryder tanker, trægere tænkning og mindre energi.
- Regressiv adfærd - f.eks. når barnet ikke længere virker alderssvarende eller ikke kan løse opgaver og udfordringer, som tidligere ikke var svært. Et barn, der var rentligt, kan f.eks. begynde at tisse i sengen om natten.
- Personlighedsforandringer - f.eks. når barnet over længere tid ændrer væremåde i forhold til andre.

HVAD KAN MAN GØRE SOM LÆRER, PÆDAGOG ELLER ANDEN PROFESSIONEL I BARNETS HVERDAG?

Som f.eks. lærer eller pædagog er man blandt de første til at modtage et flygtningebarn. Børnenes liv har været præget af kaos og brud og et deraf følgende indre emotionelt kaos. Derfor har de et særligt behov for ydre struktur og tryghed.

Som professionel i barnets hverdag oplever man ofte, at barnet har belastningsreaktioner - hyp-pigt er uro eller åbenbar tristhed de reaktioner, som er mest synlige for den voksne. Men børn, der er stille, kan også have behov for opmærksomhed fra den professionelle.

Fælles for flygtningebørn er, at de ofte vil have øget behov for tryghed og voksenkontakt, og det kan være en god idé at arbejde med én voksen som primær kontakt for det enkelte barn.

Selvom barnet f.eks. tidligere har gået i skole, kan måden at gå i skole på være forskellig fra den nuværende, og barnet vil bruge meget energi på ny-orientering og tilpasning. Her er det godt at tale med barnet, så han/hun får mulighed for at dele sine erfaringer og tanker om det at gå i skole. Det er også vigtigt at spørge til ting, der undrer eller overrasker.

Barnet søger ofte ikke selv kontakten. Det kan bl.a. skyldes oplevelser fra en anderledes kultur- og skolekontekst, hvor barnets forventning til lærer-lev relationen ikke omfatter at tale åbent med læreren.

Flygtningebørns reaktioner på belastning, tilpasning og overgang kan nogle gange ligne det man kender fra børn med f.eks. ADHD eller autisme. Børnene kan således have nedsat koncentration, uro i kroppen, trække sig fra omgivelser o.lign. Som professionel skal man være bevidst om, at der kan være ligheder i adfærd, men at der ikke er tale om samme diagnose.

Nogle gange kan det tage lang tid og stor indsats før barnet føler sig tryk igen, og reaktionerne aftager.